

Чаа өөредилге чылы эгелээн. Политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгенин чорудулганында негелделер улам улгаткан.

Чаа өөредилге чылы эгелээн. Политиктиг болгаш экономиктиг өөредилгенин чорудулганында негелделер улам улгаткан.

Чадаанага Ажык чагаа хүнү эрткен соонда

АЙДА КАРАЖА
1800 РУБЛЬ

Хөрүм-Даг суурже автобустар 60 хүннерде бир хонгаш чыгар. Мыччала-даа пассажирлар 1,5 километр черге кылаш-кылаш турар. Суур бетинде көвүртү турган черге чедир автобус чырашап, он мыңга чыгууру арга чоң. Көвүртүүнүң калыптал септелгенин Чыдаандаа бот-орудла-чарылагыш оруктулгуч укаштогу (мачальныин А. Муртуй-сол) мынчага чедир кылаш даяаргаш.

Чадаана АТБ-инг чаз ЛАЗ-695 маркалыг автобусту бө
ылдың январь ағзінде бэр бис дээн аазашыныын «Ты
а автотрас» бугурулг каттыжымныкын ушугу кавардта
уусеткен. Кымылче кирер пассажирлер көуэйл бергенде, ча
даа автобусту немедде рейс кылырынга ажылган тувар. Ча
даанадан Чыргакы чедер пассажирлерге дуннуиче 10 би
лети артырып тувар кылдыр автобугурулга Чадаананын ав
тобускады биле дугушуккан.

ХОМУДАЛЫВЫС

Ч О К

— Эрткен чыдын декабрь төңгүзүндөн бээр электри чыры эки ажылдап турар анарды. Ажык чагаа хүнүнүн ачымында чырыныыс-даа өшпестеди, телеизорувус безин көргүзүп турда магаалыг болу берди. Бо талазы-биле ам хомудалыыс чок.

«Тина коммунизергону» Чаланада уастуго мийла Чалана хоорайла 10 киловольтунун электри дамчылар шугу муун шейген. Оон арта 156 муу рубль. 250 киловольт-часпер кучуду комплексти трансформаторну тургускан. Ол Брестская, Малчи, Комсомольская кудумчуларын чырылар. Чапая кудумчузуна 7 муу рубль артектик чаа электри шугу муун шейген. Дружба кудумчузуна 13, Зеленая кудумчузуна 5 кучуку сайтылганын кийгес.

ӨСКЕРИЛГЕЛЕР БАР-ДАА БОЛЗА...

Чонгун хандырылганын салгм эн-не чулуу чере дээрин билр бс. Бо талам-биле Ажык чагаа хунуе салынган айтырларг авзот авс. Ол айтырларга сайгырлагын респотсбоз баштар черинн ларганын оралчкыг З. А. Шинигина, Чоюн-Хемчик райпо баштаар черинн ларгын П. Х. Монгун олар кылтн. чурткычларга харынларын бербилан, чечестенин аер бс эзн болгй. Чутгачкы

теменилгелер чертеринге, ясли-садларга, школларга хуваа-
гызлан. Капустаны «Искра» колхоз 13 тоннаны бээр, 2 тонна
500 килограмм дужаатынган. СЭКП-ниц ХХП сээдлени
аттыг сөлхөз 150 тоннаны бээр керээлгил. Оон 120 тонна
300 килограммны берген. Картофельи 60 чылын ажыла
агыйлар хандырып болур. Капустаны эрбэ бжар сорту
таравызынган. Кайы-даа ажил-агый үезинде хандырып
шыдаалан. Керээлгил сөлхөзаст өстүрөн дужадуң чидири
чок ажал, сөтүн эздери челе күзүгүн.

директорунга Людмила Васильевна Попованы ошкорта берди. Директор Людмила Васильевна Попованы ошкорта берди. Директор Людмила Васильевна Попованы ошкорта берди.

—Бо чаа өрөдиге чылынга солдарның 2300 кезек, кыу уругларның 1600 кезек школа формазы экедген. Магазин нерже чедирити хувааган. Чурттачыларның ирегеделерин кодуудуна куустетимней баргылаар. Кол-ла чылытааан — уугу орктиктер драп тоһнарның азы кыжын, чайын кедер платьерлерин хевирин быжын даарааны кедоз чурттакчылар-га таарышпас. Чени дабагар, курлаа, бели тар, размери уугу-даа бытла, мага-ботка таарышпас. «Росторгодеданы» даараан «Чыскы» деп моданын тоһнары ынды. Кызылда фарысканын бугуругн платьерлери, халаттары он-чузун чагыры аай, алыгы, делгем кылдыр быжыр даарааан. Чамдык платьерлерин быжыр даарааны улгады берген кижилерге таарышпас. Чонуну чагыглары боттаймайн баарынын ужуру ында — деп, даараан хептер складиный эреглекчи Наталья Сааза чугаалды.

Улетпур бараанынын магазинериге бичи чаштарга болш аэдиелерге колгогталарыне сес айларны дүргүзүмэ 12-22 размерлерин магазинерге кирген кирези-биле салгы келген. Чик ертүктик чунар саваныларны, тоннары болгаше-еке-даа хептери база. Шолочиларга үш уша баазар орғаннистаан. Ынчадалык галстук, чик ертүктик рүкчалар балааш, чуга тедальтары товарелертер үезикде албайа. Бу дөргө чамык товарелертерини хамаарышкан участогунини ам-заша ачкыч дөргөдөр ачкыч болуш.

Салыгчылар келгенерге ээлек-эвелек эвес, ховар ба-
нарынныр боттары үлөжир, таныш-коруштерине садар фак-
тылар бар дорзин чамдык чурттаакчылар дыннааткан турга-
мичай райпо баштаар зеринин даргазы П. Х. Монгуш салыг-
лаашкын чурумун хажымды турарынын фактылары-биле
шыгычы демиселди чорутуурун оон мурунуга аазаан. Ону-
ка чорутуу боттандырып турармы? Бирөөсө, салыгчы бүртүгүн
бот-тарымысалагын улагтырылары-биле бот-тускайлаа бөсө-
нин үргүтүч кылды. Курданыраа тускай ортумак артеминин
18 салыгчы бар. Бир эвес кич-бир салыгчы салыглаашкын
чурумун хажымдар болза, доран олудун чыйлап бөөр. Райпо
скадтарыныч кирер уус ээртиргилдеп болур. Социалисттик
өчүч-тарегини оорлап, самгычлар чоруктар-биле демисел
чоролур килдинин начальныгы Инан Ондар, оон өскөдөн
ажылмакчылары профилактика ажылын, декция-бөсөданын
кылдып келген.

КАМНАЛТА ХЕРЕК

Районда чоңуңу амыдырал хандырылга бүдүрүлгө эргелдинде чогумчалыг ажилдаарында шаптыктап турар чүдүлери Ажык чагаа хүнүгө киришкеннер база ымынаткан. Чи-жээлээрге, эргелдинд илик лааракчыларында хырба чедийей баргылаар. Баш таарикчылары электриниз чагылаа база чедийей турар. Бил эл мүрүнүз дөптө хы-

мийтгй арга-биле аштаар черниг фдлвалынн бажынын Чаданга туган. Ол эрн туруп бергн. Оон ажым кадан кэрү? Телевизор септээр кишин биче кадан чорудары?

Бэ айтырларга харымал алмыр-биле чоңун амьдырал тандырмага бугурулате эргелдлннн чачалынн Валентин Базыр-Сатовна Сат болгаш өскөлөр-биле даа чугаалажып, ажылчынн көрдү. Камалга болгаш хумагалал чурумуну куштелгени-биле хырба болгаш өскө-даа материалларын ай-ден бээр апарган. Муратку уелерде дег кайы даманчок э-зырдаар чүш чок болгон. Хырбалы иди септээринг п-лыннга дүшүрт берип турар. Оон чамдыкта чедийпей баа-кол-да чыдагааны-өскөр чарыгзатарында. Айа сезонку уелерде чурттакчылар дарадыр, септээр идиеринг тогтуу-уезинде дузалбай, чаныгс сезонда эндерке дулаал туруп бөөринде. Ничан кой идик септээринге хырба чедийпей баа.

Баш таарыкчыларының электрлиги хачызы четтир. ГДР ге бугаурен ажилдарына эстиг, чымчак хачылар. Мурну да мылды машиналар шуут чок турган. Олары эдилерни хуусаазы бар. Ычангам камнаар апар. Парикмахерле чартык чылдыг планын ажыр куустекен, бугаурле мурну челе челем олар.

Хепти химиктиг арга-биле аштаарын 1986 чылдан шенел-
гезелэн. Чамдык чүүлдер—эртке ууур медээзи, душтаны
чери болгаш өскө-дэ үрмек сантехниктиг чүүлдер кыл-
дыннаанындан долу күш-биле ажылдапай келген. Ам б
чылдын августан ылап ажылдап киришкен. Уж чер Сут-К
Вургу база хандырар кылдыр көргөн. Ол районнар ашта-
дыр, будудар хептерин неделяның вторник санында дужа-
тулар.

Кадрлар айырмчы шийпирлээрин кызылдан келген. Ма-
жистерстоуң өөредилге-бүтүрүлгө комбиналында азын-бир
жергежилдерге кадрларны өөредип турар. Чоңкуң амылгала
хандырылга бүтүрүлгө эргелешине амылчыннарынң бары
60 тизген ол черинң доозукчулары. Оңн иштине телеви-
сентор мастер М. В. Кузьмин хоорай чурттагачылардына
аңгыда, ады сууруу база ханыралла турар. Неделя санын
уушукчу кылып. Ам бир кижини олода черде өөредип турар.
Чоңум нарын дерг-хереселдерге кезектерин ууздөндөйбөр
хандырып келген. Кадрлар беткелиги, хандырылга культу-
разын бедилери дөөң чикеткит айттырылганы тус черде
шиипирлээринң төмөңгөдөрүн моон солгаар-даа төүөдөрүн
көүлүп тууар.

Райтүүсгомунд зуртгалга коммунал ажылагый бүдүрүлгө эргелде чамачы ажылдарын кылгып келсе-даа, чоңунуң өгөдөлдөрүн ам-даа чөдир хандыраарын турарын Ажык чага хуңиңде салган айтырыглар бадыткаан. Сөөлгү беш чылда Чалаан хoorойга чамачы-даа ханы кудук кастыгмаан. Аа-чылар бажыңыңа шынарлыг мебелдерден салып, өске-даа чымчак инвентарь-биле хандырза чүдү Хoorайның зуртгал

чылары хей. А чучар-тажик чангис. Оң ахыялар сагы
эде керсе. Оң буфед ахыядыз. Черде чуртакчылар
таарымчалыг быдалыч кажан тургузгыз? Бо бугу аты
рылгызга харылылары мурунуга чурталга-комунал ахы
агыг министрниц оралакчызы турган М. А. Усманов бил
райгускомжун чурталга ахыял-агыг будуруле эргеленим
назальнига Ч. Б-М. Куулар оң мурунга берип, четпестер
элерин азааан. Ам оларын аазашкыны ахыл-херекке бо
танган бо? Корутулдиер.

Чурттакчыларын ижер сүт-биле тандырарын эжикилер биле хоорайнын эрги кудуктарын чо чылдын бирги кварталында септөөн. Ийн чаа кудукту кастырыры-биле буудуруп эре-леди Кызылда «Ремсельувод»-биле керээ чарган. Ил хачең кудумчузунда чаа кудукту касканда болза, электр шугуму болгаш бажынчың чедир туалар арткан. Совет Тынның И чылы кудумчузунда ындыг кудукту чедир каспайн ара соксал каан. Ол бүтүмү кымырнын ашма-тегериги үч дүрүп берген түрбүжө, чүге чедир кылбайн туурарынчыл даганын кыл-даа билбес болган. Ол казы муруттакчыларын өөрүшкүзү шак мычарал боттаймаан.

Алдыңлар жанымын мөбелдердин ортын чылымд тент чаудине чаарткан. Шынал-ла, кире бэрге, керүштү алап-ган. Электрини айданлар пекча бедин чаа. Оа барга хучуме дежурый Ирина Монгуш болган. «Алдыңлар» байдал экижон. Удавас содукту база келер. Ам аар-са септелген кылды бир. Алдыңларга шай, килер, шетка, чигир болгаш дус база белед. Арай суг-беле бергеджиг туз бир. Уругучу бидоннарга суглар. Боммунал аймагыгый бир дурдала ортедигини машиназы хунунчүне дөрт бидон, ий сакпын сугуч аккен бээр—зеп, дежурый чыгаалар.

«Хомудалдар болгаш саналдар» дептерин көрдүм. Бө чы-
гезинден бээр ооң ажылдакчыларында аалчыларның өөрүш
күзүн илереткен демдегледеринден өске хомудалдар бижит-
тинмээн. Олар 8 айларга планын куусейткен.

А хоорайн цагайжмылгзында улуг-ла көсү кы-
дыгын ажилд чөк. Бо айлар иштине хоорайн суг дам-
чыр бугаларын чурттакчылары шөфөдип кыдырып а-
болур турган. Үш көзөк терде кара суглары ажылгал, ча-
гайжылдылар база ала тамарышкан еске-да ажилдрын
ежикидирин хоорүүсөм даргазы Б. К. Буулар ам-даа ала-
кындам дөбөсө

Сес аялар мурунда Чааана хоорайда чунар-бажыныгы амылдагы чонга таарымча чок турган. Ам ону ийи ээлчекке же ажилда кылдыр шагын ескерткен соонда, чонга таарымчалыгын апарган. Ажычмынарыни ийи кассир, ийи контролер кылдыр немей тургускан. Буфет ажиллаан турар. Чунар-бажында буфетте иштики хептер, саван, дыргак, эте дүрбүр болгаи ижер суксуннар леш еске-даа үтмек бараан нар бар. Чурттакчылардаа хоумдалар болбастан.

РЕДАКЦИЯДАН: Ам түңнөп көрзлн. Садыгның амыдырал хандырылгасының, районнуң чуртталга коммунал ажыл-агый черлериниң харыысалгалы ажилдакчылары чоннуң хандырылгасын экижишериниң

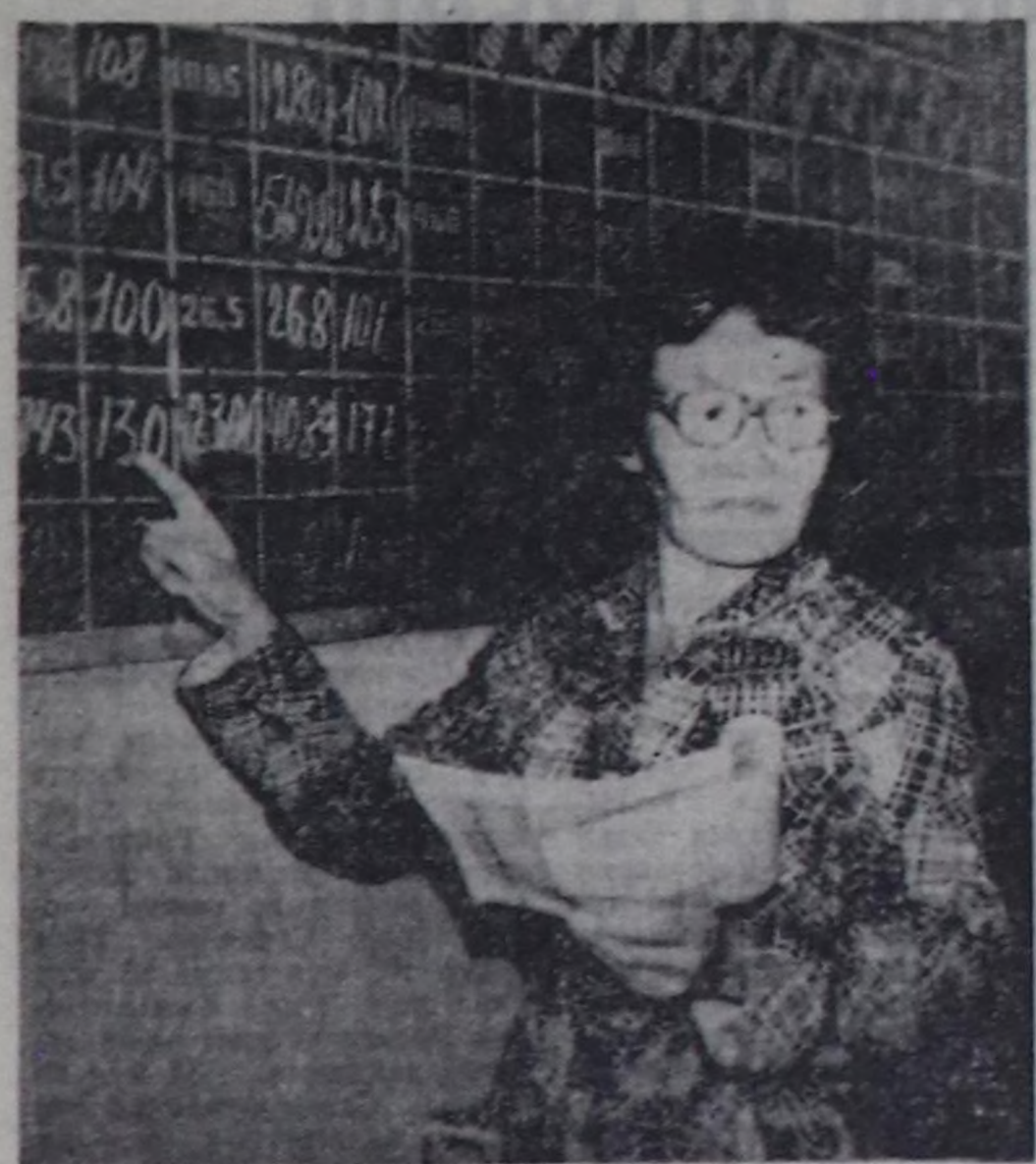
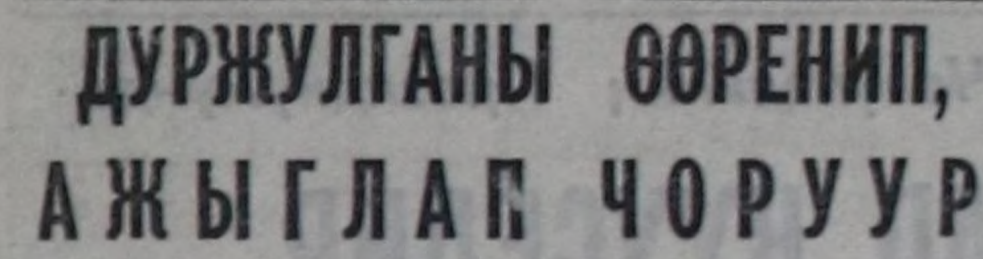
чамдык эскерилгелерин кылырын оралдашкан
дыр. Устукда алаан черлерин удурутун
чулары бо бүгүн уурмек четпестер-дир деп боалар
чадавас. Шак мындай уурмек четпестер чылыз-чылыз
за «далай» шыкшаз болу бээр. Бир эвес кандыг-бир
чылдагааннар дилээр болузувас, чон мурунун
аазаашкыннар эттинмейн, сес-беле ашыл-терек нар-
жып, ол-бо черлерме хомудалдар шуумар черук өө-
нуер.

Ажыт чагааның түңнелин бе чылдың июльда бөл-
мийистерлеринин, ведомстволарың удуртучула-
рының киржилгези-биле Чаазаа хөбөргә катат чы-
лып келгеш, үнүдерин агурушкан турган. Ону ду-
гуркулга бүтпейн барган. Оң чылдагааны — оя ку-
лып, мону кылыр бис деп алазан чүүлдерин чамды-
валчуткунулаз киргизетин билесин. Чүдүс. № 2, 1991

шүртүүг автобусу мезгилчин 21 шапка чедир амьсгалдаар нилдзы бер кэрүмизин. Харын-даа орук бага ймыдан август эгизинден-не автобус чорбастан. Улус депутаттарыныч Чадаан хоорай Сөведини куусумонун септале-тууд эргелигин, чуртталга-коммунал амыл-агы бдууралга эргелигин, орук тудар участектук уауртукчулары чон мурунча берген сезүнге

Хөрүм-Дэг, Чыгысны суурларже чөрүүр автобустар чамдыкта чөрүзэйн баар дугайныа хомудалдыг чагааларны бистинг нөдүз бижикиниамс Г. Хирбэз болгаш өскөлөр-даа ам-даа бижикиашан. Бо бугу чедир кылдын маан чүүлдерни өөрөнип көргөш, база бир хымналаны

Сииринмаа 400ду.
Манай-оол ОЮН.
(«Шынык» халар)

Ажылыч чочуларынын политиканы болгаш экономикада билиш экижидерин, азе тургузарычтар партиуу кичээтэйин салып, бө таазы-бие чүнү кылыр сөөлү үзө хуулоп алаа доктандарында айгыра. Ында чөмчөгелери чедипкынып күсөдери, бирга эолдөтө, пропагандиске оонажыр. Ол хуңдуу болгаш харымсалгалык партиийи даалтаны ач сеткилдүү күсөдип чоруурлар бистин республикада эвеш эвес. Оларым бирөөнүн Кызыл райовда Кур-Чер ортумак школазынын башчыы Маймаа Сандый-оол-

тээрби чылын дургундаа бадалгын күүсэнд келгэе, биче эвэс арга-дуржуулгалыг боду бергэн. Бидэндээ болза чыл бүртүгээ өөрсөдгөдөг программазын бугуар чымчакчалгаа бичгэ бичиглериин бээр дээш пропагандаист ажылжынын аргаларын, метожарын, хевирлерин саймаарытай хышарлар дээш, бодууру поликтигик болгаш нийти бичиглери белидир дээш доктаамал ажылдап турар. Дуржуулгалыг пропагандаистерин арга-дуржуулганын өөри-ири, ону ажыл-чорудуу газымга чогаалычыч өзү-биле ажылгавар онн чыл чылчылы боду бергэн. Оониле чегерештар бодуурун дуржуулганын, билгир чутгаларын өскөдөгө чымчыл бээр, өөрсдир күзүм-лик илереткен, од дугайымда чыгалда бээр.

Удавас чаа өөрөдилге чы-
лы эгелээр. Партиянын XIX
Бүгү-эвилел конференция-
зынын материалдарын дын-
накчыларга өөредиинге
дуружлгалыг пропагандист
белеткеип турар.

Таан-оол ХЕРТЕК.
ЧУРУКТА: пропагандист
М. С. Намчыл.
Ондр ОХЕМЧИКТИН фото-
зу.

А Б В